

Оптимізація професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури в інформаційно-освітньому просторі

Драгнев Ю. В.

Луганський національний університет імені Тараса Шевченка

Анотації:

Зазначено, що реформування вищої освіти є об'єктивною необхідністю сьогодення. Зазначено, що освітня система України не повністю відповідає новим вимогам інформаційного суспільства. Визначено, що оптимізація професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури повинна характеризуватися вибором найсприятливішого варіанту умов та засобів навчання. Встановлено, що переходи в межах одного інформаційного простору мають вплив на професійний розвиток майбутнього вчителя упродовж його навчання. Виділено наступні умови оптимізації професійної підготовки вчителя: системне використання активних та інтерактивних методів; залучення до наукової роботи; підвищення ролі застосування інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі. Рекомендується узгодження змісту навчального плану підготовки вчителів фізичної культури з програмами підготовки європейських країн і уніфікація їх в межах України.

Драгнев Ю. В. Оптимизация профессиональной подготовки будущего учителя физической культуры в информационно-образовательном пространстве. Отмечено, что реформирование высшего образования является объективной необходимостью. Отмечено, что образовательная система Украины не полностью отвечает новым требованиям информационного общества. Определено, что оптимизация профессиональной подготовки будущего учителя физической культуры должна характеризоваться выбором самого благоприятного варианта условий и средств обучения. Установлено, что переходы в пределах одного информационного пространства имеют влияние на профессиональное развитие будущего учителя на протяжении его учебы. Выделены следующие условия оптимизации профессиональной подготовки учителя: системное использование активных и интерактивных методов; привлечение к научной работе; повышение роли информационно-коммуникационных технологий в учебном процессе. Рекомендуется согласование содержания учебного плана подготовки учителей физической культуры с программами подготовки европейских стран и унификация их в пределах Украины.

Dragnev Y. V. Optimization of professional preparation of future teacher of physical culture in informatively-educational space. It is marked that reformation of higher education is an objective necessity. It is marked that the educational system of Ukraine answers the new requirements of informative society not fully. It is certain that optimization of professional education of future teacher of physical culture must be characterized the choice of the most favourable variant of terms and teaching facilities. It is set that transitions within the limits of one informative space have an influence on professional development of future teacher during his studies. The followings terms of optimization of professional education of teacher are selected: system use of active and interactive methods; bringing in to the advanced study; the increase of role is informative of communication technologies in an educational process. The concordance of maintenance of curriculum of education of teachers of physical culture with the programs of education of the European countries and standardization is recommended them within the limits of Ukraine.

Ключові слова:

оптимізація, професійний, інформаційний, освітній, простір, вчитель, фізична, культура.

оптимизация, профессиональный, информационный, образовательный, пространство, учитель, физическая, культура.

optimization, professional, informative, educational, space, teacher, physical, culture.

Вступ.

Сучасна оптимізація професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури передбачає корекцію освітньо-кваліфікаційної характеристики, освітньо-професійної програми, навчальних планів; відповідність диплома європейським стандартам освіти, використання оптимальних форм і методів у навчальному процесі, у тому числі інформаційних технологій тощо. До оптимізації професійної підготовки віднесемо корекцію навчальної діяльності, навчально-матеріальних умов, аналіз результатів навчальної діяльності, інтеграцію навчальної та наукової роботи. Виходячи з цього способом оптимізації навчання повинна виступати конкретна діяльність професорсько-викладацького складу і студентів, зорієнтована на оновлення технології навчання та засвоєння знань, що характеризується цілісним процесом, який складається із сукупності способів вибору оптимальних варіантів форм, методів, засобів, завдань тощо.

Освітні технології, як використовуються в інформаційно-освітньому просторі, повинні бути спрямовані на оптимізацію професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури.

Питання інформаційної безпеки України, концептуальні засади розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір

розглянуто в представлених нормативно-правових документах. Розгляду педагогічних засобів розвитку інформаційно-педагогічної культури викладача педагогічного коледжу в єдиному інформаційному просторі, понятійного визначення оптимізації процесу навчання, педагогічних умов модернізації природничо-наукової освіти педагогічного коледжу в єдиному інформаційному просторі, інформаційно-освітнього середовища сучасного університету, шляхів оптимізації професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури в умовах розвитку сучасної освіти в Україні, організаційно-педагогічних основ проектування інформаційного простору в педагогічному ВНЗ присвячено значна кількість праць [1-6]. Разом з тим залишається недостатньо вивченою проблема оптимізації професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури в інформаційно-освітньому просторі.

Стаття виконана в руслі досліджуваної в Інституті фізичного виховання і спорту Луганського національного університету імені Тараса Шевченка теми „Теорія і методика застосування інформаційних технологій у професійній підготовці майбутніх фахівців з фізичної культури і основ здоров'я в умовах неперервної освіти” (Державний реєстраційний номер 0110U000756).

Мета, завдання роботи, матеріал і методи.

Мета статті полягає в тому, щоб розглянути

оптимізацію професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури в інформаційно-освітньому просторі.

Результати дослідження.

Оптимізація професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури повинна визначатися у вищій фізкультурній освіті вибором найкращого, найсприятливішого варіанту з безлічі можливих умов, засобів, дій тощо. Якщо оптимізацію розглядати через призму навчального процесу, то вона буде характеризуватися вибором такої методики, яка буде забезпечувати досягнення якнайкращих результатів при мінімальних витратах часу і зусиль викладача і студентів.

На думку А. Кузьмінського та В. Омеляненка **оптимізація процесу навчання** (від лат. *optimus* – найкращий, найзручніший) – процес створення найбільш сприятливих умов (добір методів, засобів навчання, забезпечення санітарно-гігієнічних умов, емоційних чинників тощо) для отримання бажаних результатів без додаткових витрат часу і фізичних зусиль [http://pidruchniki.com.ua/pedagogika/slovník_pedagogichnih_terminiv].

О. Тимошенко виділяє наступні шляхи оптимізації професійної підготовки майбутніх вчителів фізичної культури: організація професійної підготовки на адміністративному і навчальному рівнях (постановка цілей, розробка програм управління; впровадження кредитно-модульної технології в навчальний процес, проведення різних видів практик, спортивно-масових і фізкультурно-оздоровчих заходів); узгодження змісту навчального плану підготовки вчителів фізичної культури з програмами підготовки європейських країн і уніфікація їх в межах України; використання між предметних внутрішньо предметних зв'язків (за рахунок створення інтегрованих курсів); застосування навчально-методичних комплексів (навчальні програми, посібники, діагностичні засоби оцінювання знань, умінь і навичок); організація самостійної роботи студентської молоді (створення належних умов (наявність комп'ютерних технологій, можливість виходу в Інтернет), створення електронних підручників, навчально-методичних карток); включення в практичну частину занять завдань для формування професійно-технологічної компетентності майбутніх фахівців [http://www.nbu.gov.ua/portal/Soc_Gum/PPMB/texts/2008-09/08tovmeu.pdf].

Реформування вищої освіти є об'єктивною необхідністю сьогодення, але освітня система України не повністю відповідає новим вимогам інформаційного суспільства. Зараз євроінтеграційні процеси визначають необхідність теоретико-методологічного усвідомлення проблем європейського інформаційно-освітнього простору, а також можливостей поєднання українського інформаційно-освітнього простору з європейським.

У Концептуальних засадах розвитку педагогічної освіти України та її інтеграції в європейський освітній простір вказується, що формування

інформаційно-технологічного суспільства, докорінні зміни в соціально-економічному, духовному розвитку держави потребують підготовки вчителя нової генерації. Реалізація цього стратегічного завдання зумовлена також глибинними змінами в системі й структурі загальної середньої освіти та необхідністю інтеграції національної освіти в європейський освітній простір. Це вимагає визначення концептуальних довгострокових стратегій щодо подальшого вдосконалення та розвитку педагогічної освіти [<http://www.mon.gov.ua/main.php?query=education/higher>]. З цього приводу слід наголосити, що у Законі України «Про інформаційну безпеку України» Розділ І. Загальні положення (ст. 2. Основні поняття і терміни, використані в цьому Законі) подається визначення поняття світовий інформаційний простір – визначене міжнародним співтовариством, введене до міжнародно-правових документів поняття, що означає сферу (об'ємний простір), у якій відбувається інформаційна діяльність людства, впорядкована, як правило, міжнародними конвенціями і договорами [<http://www.politik.org.ua/vid/bookscontent.php3?b=20&c=537>]. Таке визначення, представлене у Законі України «Про інформаційну безпеку України» дає можливість правильного орієнтування в понятійному середовищі інших понять «світовий інформаційний простір».

Українська дослідниця інформаційно-освітнього середовища сучасного університету Л. Панченко вказує, що «інформаційний простір не рівнозначний інформаційному середовищу: існуючи в одному і тому ж інформаційному просторі, індивід може переходити з одного інформаційного середовища в інше, наприклад, при зміні професії, роду занять, захоплень, переходу на новий ступінь навчання. Усі ці переходи здійснюються в межах одного інформаційного простору. Людина одночасно може знаходитися в різних інформаційних середовищах, наприклад, в інформаційному середовищі вузу, в інформаційному середовищі віртуальної реальності (спілкування в мережі Інтернет, комп'ютерні ігри). І хоча ці середовища іноді дуже різномірні, індивідом вони сприймаються як щось єдине» [5, с. 57 – 58]. Ми погоджуємося з дослідницею Л. Панченко, що існуючи в одному і тому ж інформаційному просторі індивід може переходити з одного інформаційного середовища в інше. Але слід вказати, що переходи, які здійснюються в межах одного інформаційного простору, мають певний вплив на професійний розвиток майбутнього вчителя фізичної культури упродовж його навчання.

Також слід зазначити, що у Законі України «Про інформаційну безпеку України» Розділ І. Загальні положення (ст. 6. Національний інформаційний простір України) вказано, що об'єктами національного інформаційного простору є інформаційна продукція в усіх її різновидах, включаючи твори літератури і мистецтва, наукові праці, публічні виступи, використані в інформаційній діяльності, національні інформаційні ресурси, інформаційні послуги, організаційні та майнові

функціональні елементи інформаційної інфраструктури, забезпечення комп'ютерної та інформаційної грамотності населення, насамперед шляхом створення системи освіти, орієнтованої на використання новітніх ІКТ у формуванні всебічно розвинутої особистості [http://www.politik.org.ua/vid/bookscontent.php3?b=20&c=537].

Н. Кіндрат доводить, що реалізація нової парадигми – «навчання крізь усе життя» (ЮНЕСКО), розвиток інформаційних технологій, становлення глобального інформаційно-педагогічного простору, підвищення рівня науковідчої компетентності – припускають зміни в змісті і технологіях підготовки викладачів вищої професійної школи [3]. Слід вказати, що важливою умовою розвитку системи неперервної освіти повинні бути інформаційні технології навчання (дистанційне навчання, проектні методи навчання, а також зарубіжне стажування).

Російські дослідниці Н. Лінкіна та О. Торіна, вивчаючи педагогічні умови модернізації природничо-наукової освіти педагогічного коледжу в єдиному інформаційному просторі, а також організаційно-педагогічні основи проектування інформаційного простору в педагогічному ВНЗ мають певні судження. Н. Лінкіна, говорить, що ...з появою інформаційних технологій природничо-наукова освіта має потребу в модернізації, оскільки з'являються можливості доступу до видалених баз знань, інформаційних даних ресурсів. Одним з напрямів модернізації змісту природничо-наукової освіти є інформатизація освіти, у тому числі і середнього спеціального. Вітчизняна і світова практика інформатизації дозволяє нам виділити наступні взаємозв'язані і взаємозалежні напрями модернізації природничо-наукової освіти в регіональних педагогічних коледжах, що входять до складу університетських комплексів, університетських округів і що використовують їх інформаційну базу: єдине ведення ролі інформаційно-комунікаційних технологій в рамках загальної філософії і методології освіти; проектування і моніторинг розвитку інформаційного простору освіти на всіх рівнях, система ресурсних центрів, у тому числі і в регіональному педагогічному коледжі; нормативна база в аспектах, істотних з погляду інформатизації (оплата праці координаторів ІКТ, спільно працюючих вчителів і дистанційних (мережевих) методистів, передача техніки, зокрема для індивідуальної науково-методичної роботи вчителя і так далі; технічна база – комп'ютери, інше устаткування ІКТ (від фотоапарата до радіомікрофону), матеріальна і організаційна інфраструктура (приміщення, меблі, організація доступу і інше),

технологічна підтримка (сервіс, витратні матеріали); телекомунікації (супутникові і інші канали зв'язку); інформаційні ресурси (програмне забезпечення, довідкові інформаційні масиви в Інтернеті тощо); кадри – підбір координаторів інформаційних технологій, методистів мережі Інтернет, методична підтримка, підвищення кваліфікації, перепідготовка, підготовка, формування неформальних співтовариств [4]. Ми погоджуємося з дослідницею Н. Лінкіною, що одним з напрямів модернізації змісту природничо-наукової освіти є інформатизація освіти, тому, що це також стосується оптимізації професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури. На думку О. Торіної поняття «інформаційно-технологічне середовище» в застосуванні до конкретної освітньої установи, де власне і відбувається освітній процес як цілеспрямоване навчання і виховання на користь особистості, суспільства, держави, не зовсім вдало. В даному випадку новий зміст, що припускає комплекс глибоких змін всієї роботи освітньої установи, точніше відображає поняття «інформаційний простір». Це поняття носить універсальний характер і, враховуючи загальні завдання освіти, органічно переходить на наступні рівні: регіон, країна, світова спільнота [6]. Приведені російськими дослідницями Н. Лінкіна та О. Торіна судження мають певну роль в усвідомленні умов оптимізації професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури в інформаційно-освітньому просторі, до яких ми віднесемо: системне використання активних та інтерактивних методів; залучення майбутніх учителів фізичної культури до науково-дослідної роботи у процесі навчання; підвищення ролі застосування інформаційно-комунікаційних технологій в навчальному процесі тощо.

Висновки.

Розглянувши оптимізацію професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури в інформаційно-освітньому просторі ми з'ясували, що реформування вищої освіти є об'єктивною необхідністю сьогодення, але освітня система України не повністю відповідає новим вимогам інформаційного суспільства. Визначили, що **оптимізація** професійної підготовки майбутнього вчителя фізичної культури повинна характеризуватися вибором найсприятливішого варіанту умов та засобів навчання.

У перспективі планується приділити увагу дослідженню впливу інформаційного освітнього простору на процес професійного розвитку майбутнього вчителя фізичної культури.

Література:

1. Ермаков С.С. Повышение качества научных исследований через открытый доступ к информации //Физическое воспитание студентов, 2008, №4. – С. 72-80.
2. Ермаков С.С., Иващенко С. Н., Гузов В.В. Особенности мотивации студентов к применению индивидуальных программ физической самоподготовки //Физическое воспитание студентов, 2012, №4. – С. 59-61.
3. Киндрат Н. С. Педагогические средства развития информационно-педагогической культуры преподавателя педагогического колледжа в едином информационном пространстве : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. – Ростов н/Д, 2002. – 144 с.
4. Линкина Н. Н. Педагогические условия модернизации естественно-научного образования педагогического колледжа в едином информационном пространстве : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. – Ростов н/Д, 2002. – 186 с.
5. Панченко Л. Ф. Інформаційно-освітнє середовище сучасного університету : монографія. держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка». – Луганськ : Вид-во ДЗ «ЛІНУ імені Тараса Шевченка», 2010. – 280 с.
6. Торина Е. Г. Организационно-педагогические основы проектирования информационного пространства в педвузе : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. – Тула, 1999. – 145 с.

Информация об авторе:

Драгнев Юрий Владимирович
armduv@mail.ru

Луганский национальный университет имени Тараса Шевченко
ул. Оборонная 2, г. Луганск, 91011, Украина.
Поступила в редакцию 05.12.2011г.

References:

1. Iermakov S.S. *Fiziceskoe vospitanie studentov* [Physical Education of Students], 2008, vol.4, pp. 72-80.
2. Iermakov S.S., Ivashchenko S. N., Guzov V.V. *Fiziceskoe vospitanie studentov* [Physical Education of Students], 2012, vol.4, pp. 59-61.
3. Kindrat N. S. *Pedagogicheskie sredstva razvitiia informacionno-pedagogicheskoy kul'tury prepodavatelya pedagogicheskogo kolledzha v edinom informacionnom prostranstve* [Pedagogical facilities of development to informatively-pedagogical cultures of teacher of pedagogical college in single informative space], Cand. Diss., Rostov on Don, 2002, 144 p.
4. Linkina N. N. *Pedagogicheskie usloviia modernizacii estestvenno-nauchnogo obrazovaniia pedagogicheskogo kolledzha v edinom informacionnom prostranstve* [Pedagogical terms of modernization of natural scientific education of pedagogical college in single informative space], Cand. Diss., Rostov on Don, 2002, 186 p.
5. Panchenko L. F. *Informacijno-osvitnie seredovishche suchasnogo universitetu* [Informatively educational environment of modern university], Lugansk, LNU Publ., 2010, 280 p.
6. Torina E. G. *Organizacionno-pedagogicheskie osnovy proektirovaniia informacionnogo prostranstva v pedvuze* [Organizationally-pedagogical bases of planning of informative space in pedagogical higher institute], Tula, 1999, 145 p.

Information about the author:

Dragnev Y.V.

armduv@mail.ru

Luhansk Taras Shevchenko National University
Defense str. 2, Lugansk, 91011, Ukraine.
Came to edition 05.12.2011.